

Nr 246.

Av herr **Lundberg**, om anslag till stödjande av forsknings- och uppfinningsarbete inom det skogsindustriella området.

Skogsindustrierna intaga en central ställning inom vårt näringsliv och vår export. Deras förädlingsprodukter för inhemsk konsumtion och export ha under normala tider ett värde överstigande en miljard kronor, och deras andel av vår export utgör 40—45 %. Vår levnadsstandard är i hög grad beroende av denna näringsgren, och det är angeläget att skogen, som är vårt lands viktigaste inhemska industriella råmaterial, utnyttjas rationellt. Våra sågverk och cellulosaindustrier dominera f. n. inom denna näringsgren, men detta utesluter icke att ökad användning av trä och träprodukter som råmaterial kan föra till nya möjligheter för en i vårt land utbyggd kemisk industri.

Under de senaste åren har en begränsad användning av avfalls- eller biprodukter inom massaindustrien kommit till användning, men biprodukterna ha ännu ej kunnat utnyttjas på ett tillfredsställande sätt, liksom vi måste räkna med att en del tillverkningar komma att upphöra när fred kommer. Vi knyta vissa förhoppningar till god avsättning på den utländska marknaden för våra trävaror, massa, papper och andra skogsprodukter, och dessa förhoppningar äro väl icke ogrundade under de närmaste åren. Men vi måste dock räkna med, att sedan uppbyggnadsarbetet i de krigshärjade länderna pågått en tid och deras industrier återuppbyggt, följer därmed att konkurrensen på den internationella avsättningsmarknaden skärpes. Det är därför angeläget, att vi på olika områden rusta oss för att möta de problem som då uppstå, och detta kan ej ske såvida vi icke i tid tillgodogöra oss de tekniska framsteg som gjorts och gå vidare inte minst på det kemiska området.

Med våra skogsindustriers inriktning på export och med den hårda konkurrens, som här föreligger, är det av grundläggande betydelse att vi på det tekniska området kunna hävda oss. Det är riktigt, som det i en utredning sägs, »att det icke räcker med splittrade eller trevande försök, om vårt land skall kunna intaga en ledande plats på skogsproduktforskningens område, utan att detta kräver ett samlande av alla ansträngningar till snabbt och målmedvetet genomförda åtgärder». Med tanke på detta är det i allra högsta grad anmärkningsvärt att vi, som intaga en framskjuten plats bland skogsindustriländerna och äro ansedda för att ha en tekniskt begåvad befolkning,

få lita till utländsk forskning och uppfinningsrikedom inom en näringsgren där vi rätteligen borde gå i täten.

De nuvarande förhållandena äro onormala och komma att föra till en hämmande beroendeställning till utlandet, som menligt kommer att inverka på vår produktions- och konkurrensförmåga. Att vi hittills rätt väl kunnat hävda oss är riktigt, men detta har berott på våra goda kvalitetsvaror och därpå att vi kunnat tillgodogöra oss utländska uppfinningar och tekniska framsteg. Den nationella isolering som under senare år kunnat spåras kan i hög grad komma att avstänga oss från att nyttja utlandets tekniska framsteg, och vi kunna ställas inför frågan att själva finna nya vägar och möjligheter på hithörande områden. Detta ställer frågan: ha vi utnyttjat alla våra resurser för att ta vara på de möjligheter, som våra skogar erbjuda för nya kemiska och andra industrier? Svenska ingenjörer ha kommit tillbaka från U. S. A. och berättat om de storartade framsteg som där gjorts i fråga om tillverkning av konstmassor eller s. k. plastics, och de framhålla, att skogen är en naturlig råvarukälla för några av de viktigaste ingredienserna i densamma. Plastics betecknas som en revolutionerande epok och kommer till användning på olika sätt. Det sägs, att dess användningsområde omspannar ett större register än något annat material, och det vill synas som om dess framtida betydelse kommer att ökas.

Det borde vara angeläget för vårt land att vi snarast söka tillgodogöra oss de nya erfarenheter som vunnits på detta område, om vi skola kunna hinna med i den snabba industriella utveckling som är att vänta efter kriget. Svenska tekniker och vetenskapsmän i nära kontakt med praktiskt erfaret folk borde omedelbart och helt avdelas för att syssla med hithörande frågor inom skogsindustrierna. De böra ha goda ekonomiska tillgångar, så att de kunna helt ägna sig åt arbetsuppgiften att dels ta del av utlandets olika erfarenheter och dels få tillfälle till att inom vårt land skapa en målmedveten och självständig forskning och uppfinningscentral, som kan hjälpa och vara till gagn för svenskt samhällsliv och industri.

Med tanke på den betydelse skogsindustrierna ha för svensk folkförsörjning och vikten av att snabba åtgärder på hithörande område behöva vidtagas, är det naturligt att staten, i intimt samarbete med våra olika skogsindustrier, skapar den ekonomiska grund som behövs för att detta forsknings- och uppfinningsarbete omedelbart kan komma i gång. Arbetet bör bedrivas under fria och obundna former där experterna helt få ägna sig åt sina speciella arbetsuppgifter. Ledningen för detta arbete kan givetvis anförtros åt de statliga och enskilda forskningsorgan som redan finnas, men Kungl. Maj:t bör själv få välja den arbetsform som bäst anses gagna arbetsuppgifterna. Under tionde huvudtiteln begäres ett reservationsanslag på 700 000 kronor till teknisk-vetenskaplig forskning. Det är inte möjligt att inom ramen för detta anslag lösa de av mig förordade uppgifterna, utan ett speciellt anslag bör för dessa ställas till Kungl. Maj:ts fria förfogande.

Med hänvisning till det ovan anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte bevilja ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för ovan anförda arbetsuppgifter under budgetåret 1945/46.

Stockholm den 23 januari 1945.

John Lundberg.
